

Beslut att förklara Gullmarn med strandpartier och mynningsområde samt vattensystemet Strömmarna som naturvårdsområde

Naturbeskrivning

Gullmarn är belägen i gränzonen mellan det sydvästsvenska gnejsområdet söder och det bohuslänska granitområdet i norr. Fjorden har uppstått genom sprickbildning i urberget tidigt i den geologiska utvecklingen och sedan utformats genom inlandsisens eroderande verksamhet. Gullmarn är med 25 km längd och 1-3 km bredd den ojämförligt största av de bohuslänska fjordarna. I sin inre del förgrenar den sig i Färlevfjorden, Saltkällefjorden och Gullmarsvik.

Gullmarn är en äkta tröskelfjord med största djupet, ca 125 m, nära Alsbäck ca 10 km från mynningen. Tröskelområdet omfattar hela Lysekils skärgård ut till Bonden. Fjordens djupvattenmassor saknar kontinuerligt vattenutbyte med Skagerraks djupskikt. Någon eller några gånger om året, vanligtvis under vinter och vår, sker ett vattenutbyte genom kraftiga interna vågrörelser. Vissa år är förnyelsen fullständig, vissa år begränsad. Vattenmassorna i fjorden uppvisar markerade skiktningar.

De hydrografiska förhållandena i Gullmarn har bidragit till uppkomsten av ett rikt, delvis unikt djurliv. Många av djurarterna i fjordens djupbassäng förekommer inte i övriga delar av fjorden och flera av dem påträffas först på stort djup i Skagerrak och i de arktiska haven. De marina biotoperna är mångskiftande genom variationerna i salthalt, temperatur, bottenkaraktärer och exposition. Ett mycket stort antal marina djurarter har noterats.

Fisket i Gullmarn har gamla traditioner men är numera inte av någon större omfattning. Fjorden har dock stor betydelse för fisket i sin helhet genom att den utgör ett viktigt uppväxtområde för nära nog samtliga fiskarter som förekommer längs västkusten.

Örekilsälven, länets största vattendrag om man bortser från Göta älv, mynnar i Saltkällefjorden och är känd för sin rika laxreproduktion. Andra till Gullmarn ledande vattendrag av betydelse för vandringsfisk är Holmabäcken, Orme å, Färlev älv, Sjöris älv, Bruksbäcken, Taske å, Skredsviksån, Vikenbäcken, Hällebäcken, Bönsbäcken och Skårbäcken.

Strandlandskapet kring fjorden är starkt brutet med stora nivåskillnader mellan bergplataer och dalstråk. En markant skillnad föreligger mellan ytformerna på fjordens bägge sidor. Östsidan uppvisar på många ställen branta stup, ibland lodrätt uppspruckna, medan västsidan i stort

karakteriseras av en svagt välvd, mot fjorden sluttande profil. Mäktiga bergpartier finns vid Cederslund (Smörkullen), Torreby, Gårvik samt på Stora och Lilla Bomb. Utbredd strandängsvegetation förekommer längs inre delen av Färlevfjorden och runt Gullmarsvik. Här finns också rikligt frekventerade närings- och rastplatser för sjöfågel och vadare.

Växtgeografiskt hör de inre delarna av Gullmarn-landskapet till barrskogsregionen medan de yttre räknas till kustlandets lövskogsregion. Av bok finns rikliga förekomster runt Gullmarn. Åtskilliga av ädellövbestånden hyser en rik lundflora.

Värdering

Det dominerande naturvårdsintresset tilldrar sig Gullmarns marina fauna. Den är förutsättningen för den vetenskapliga forskning som sedan länge koncentrerats till fjorden och dess tröskelområde. Tre stationer med marinbiologisk inriktning har etablerats här, Kristineberg och Klubban nära Fiskebäckskil samt fiskeristyrelsens havsfiskelaboratorium i Lysekil. De långa observationsserier som säkrats i respektive stationers verksamhet utgör ett utomordentligt forskningsmaterial inte minst när det gäller att klarlägga långsiktiga verkningar på växt- och djurvärld av förändringar i miljön. Den periodvis bemannade stationen på Stora Bornö utgör en aktiv stödpunkt för hydrografisk forskning och ett viktigt komplement till de ovannämnda stationerna. Med den betydelse man idag och för framtiden tillmäter havsbruk i olika former, är bevarandet av Gullmarn som ett marint referensområde en väldokumenterad angelägenhet.

Fiskeribiologiskt har Gullmarn och tillrinnande vattendrag tilldragit sig stort intresse som uppväxt- och reproduktionsområde för åtskilliga värdefulla fiskarter. Örekilsälven kan uppvisa en laxyngeltäthet i nivå med de rikaste vattendragen i landet i detta hänseende.

Det mångskiftande och brutna strandlandskapet kring Gullmarns vatten har genom sin variationsrikedom och sina delvis särpräglade miljöer betydande egenvärden i form av intressanta landskapstyper, tillgångar för friluftslivet, floristiska och faunistiska kvaliteter. Av stort berggrundsgeologiskt intresse är övergångszonen mellan gnejs- och granitområdena.

Avgränsning

Det avgränsade och för naturvård särskilt intressanta området utgöres av Gullmarns vatten och strandlandskap, nedre partierna av vissa åsträckor, fjordens mynningsområde i Lysekilsskärgården västerut till ön Bonden och vattensystemet med en smal strandzon på insidan av Skaftölandet. Bebyggelsekoncentrationer och vissa större hamnområden har undantagits.

Initiativ och planering

Gullmarn har i olika sammanhang sedan lång tid tillbaka betecknats som ett av Sveriges mest värdefulla naturvårdsobjekt främst från vetenskapliga utgångspunkter men även med hänsyn till områdets betydelse för friluftsliv och rekreation. Initiativet i modern tid till ett skydd för dessa värden togs av vetenskapsakademin i en skrivelse till regeringen den 5 oktober 1967.

Fjordområdet har i den fysiska riksplaneringen betecknats som område av riksintresse för såväl den vetenskapliga och kulturella naturvården som det rörliga friluftslivet. Fjorden berörs också av de geografiska riktlinjer som fastlagts i riksplaneringen.

I beslut den 4 april 1975 om program för fullgörande av den fysiska riksplaneringen inom Göteborgs och Bohus län framhöll regeringen det angelägna i att behovet av särskilda åtgärder för skydd av naturvårdsintressena inom Gullmarn-området utreds. I beslut den 18 juni 1975 uppdrog regeringen åt naturvårdsverket att genomföra sådan utredning samråd med länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, fiskeristyrelsen samt företrädare för respektive kommuner och övriga intressen i området. Resultatet av naturvårdsverkets utredningsarbete redovisades till regeringen den 5 december 1978. För att kunna bevara Gullmarn-områdets värden föreslogs att antagna generalplaner med handlingsprogram upprättas för fjordens nederbördsområde, att förordnande som naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen meddelas för fjorden och dess strandområden samt att ett kontrollprogram upprättas för fjorden och dess tillflöden. Länsstyrelsen tillstyrkte i remissvar den 3 april 1978 till naturvårdsverket de föreslagna åtgärderna och accepterade det föreslagna förvalterskapet mot viss kostnadstäckning från verket.

I beslut den 1 mars 1979 över den fysiska riksplaneringens planeringsskede angav regeringen riktlinjer för vidare åtgärder i syfte att skydda Gullmarn. Regeringen uppdrog i beslut den 6 september 1979 åt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län att fullfölja planerings- och säkerställandearbetet. Regeringens tidigare angivna riktlinjer och naturvårdsverkets åtgärdsförslag skulle utgöra grunden för detta arbete. I uppdraget ingick också att utreda möjligheten till flyttning av försvarets sprängningar i Gullmarn.

Gullmarn har även uppmärksamats i internationella sammanhang. Fjorden är ett av de tre svenska marina vattenområden, som listats av IUCN med flera internationella naturvårdsorganisationer som särskilt värdefulla från forsknings- och naturvårdssynpunkt och därmed upptagits i det internationella projektet Aqua som ett marint område som bör fredas.

Länsstyrelsens uppdrag att bilda naturvårdsområde

En organisationsplan för genomförande av regeringens uppdrag antogs av länsstyrelsen i beslut den 20 december 1979. Ärendet att bilda naturvårdsområde för Gullmarn och dess strandområden var ett av fyra delprojekt för att tillskapa det erforderliga skyddet för områdets naturvärden.

Handläggningen av detta ärende har huvudsakligen skett på naturvårdsenheten med övriga enheter som deltagande. Genom omfattande samråd med centrala verk, berörda kommuner, andra länsmyndigheter, intresseorganisationer av skilda slag och större markägare med pågående markanvändning inom området framarbetades ett förslag till föreskrifter för naturvårdsområdet. Det sålunda framarbetade förslaget byggde till väsentlig del på de åtgärdsförslag som framlagts av naturvårdsverket i sin utredning. Dock gjordes vissa modifikationer med anledning av de synpunkter som framkom vid samråden.

Förslaget tillställdes den 15 juli 1981 samtliga markägare inom området för ev. erinringar. Kommentarer medföljde för att förklara syftet med föreskrifterna och för att ge vissa exempel på deras tillämpning. Samtidigt gick förslaget på remiss till myndigheter och organ av skilda slag som kunde tänkas bidra med synpunkter. Därefter sändes förslaget med inkomna remissvar och erinringar till berörda kommuner för yttrande.

I följande kortfattade redogörelse för remissutfallet har endast upptagits uttalade önskemål om

ändring i föreskrifter och av gränser för naturvårdsområdet samt de fall då någon remissinstans avstyrker.

Statens naturvårdsverk anser att de föreslagna åtgärderna är av begränsad omfattning och föreslår en skärpning av vissa bestämmelser. Detta gäller bl.a. bestämmelsen om bibehållande av skuggande vegetation längs vissa vattendrag av värde för fiskreproduktion samt förbuden att anlägga fiskodling, musselodling och algodling. De senare bör enligt verkets uppfattning vara indispensabla. Kompletterande skydd av Örekilsälvens dalgång bör övervägas för skydd av reproduktionssträckor för lax och laxöring i detta vattendrag.

Fiskeristyrelsen liksom fiskeriintendenten i västra distriktet anser att Örekilsälven upp till Torpdammen bör ingå liksom hela Taske å. Vidare föreslår fiskeristyrelsen att föreskrifterna om fiskodling, musselodling och algodling görs dispensabla samt framhåller vikten av att fisket inom ramen för ansvarsfull hushållning av den biologiska resursen kan utvecklas inom området.

Statens planverk anser att förslaget är väl avvägt både vad gäller avgränsning och föreskrifter.

Sjöfartsverkets trafiksektion har intet att erinra, mot framlagt förslag. Samma verks planeringssektion erinrar däremot om att verket med stöd av förordningen om åtgärder mot vattenförorening från fartyg (SFS 1980:789) utfärdat regler för vissa utsläpp och anser att det i föreskrifter för naturvårdsområdet är olämpligt att ta in sådana föreskrifter för vilka redan gäller generella regler.

Överstyrelsen för ekonomiskt försvar liksom fortifikationsförvaltningen föreslår vissa undantag för verksamhet som gäller försvaret. Fortifikationsförvaltningen yrkar dessutom att det undantagna området kring Gullmarsbasen utvidgas 400 m i västlig riktning.

Statens vägverk föreslår en något annorlunda formulering av föreskriften gällande dammbindning på vägytor.

Statens vattenfallsverk framhåller vikten av att ledningsägare inom området fortlöpande kan utföra röjningsarbeten i kraftledningsgator och kontinuerligt underhålla samt tillse befintliga kraftledningar.

Lysekils kommun yrkar genom kommunstyrelsen justering av gränsen för naturvårdsområdet på så sätt att det för handelshamnen undantagna området i enlighet med pågående verksamhet utvidgas mot öster och att det för Kristinebergs marinbiologiska station undantagna hamnområdet utvidgas något mot norr. Vidare yrkas något annorlunda formuleringar av vissa föreskrifter. Förbuden att anlägga fiskodling och framföra svävare bör vara dispensabla. Förbud att uppsätta master över höjd och fristående solfångaranläggningar bör utgå. Föreskriften om utsläpp från fartyg bör ses över, begreppen preciseras och endast gälla sådana företeelser som inte är tillfredsställande reglerade i annan ordning.

Uddevalla kommun yrkar genom kommunstyrelsen i sitt slutliga yttrande att gränserna för naturvårdsförordnandet ändras på sådant sätt att verksamhetsområdena för småbåtsvarv vid Oxevik och Källsviken undantas från naturvårdsområdet och att gränsen här skall gå i strandlinjen.

Kommunen accepterar gränsdragningen vid Skår under förutsättningen att den befintliga campingverksamheten kan fortgå. För Fossen bör en reviderad plangräns enligt framlagt förslag gälla som gräns för naturvårdsområdet. Vid Jordfall accepterar kommunen gränsen under förutsättning att småbåtshamn och båtuppläggningsplats kan garanteras enlighet med kommunens kustplan. Detsamma gäller för Skredsvik, där småbåtshamn i nuvarande läge samt pir och båtuppläggningsplats bör garanteras, dock med förutsättningen att flytbryggor skall användas och muddring ej får ske.

Munkedals kommun har behandlat ärendet i två yttranden, från februari 1982 resp. januari 1983. I sitt första yttrande uttrycker kommunen som sin uppfattning att flertalet av de åtgärder som föreslås sannolikt utgör begränsningar av markanvändningen utan att den marina miljön nämnvärt påverkas i positiv riktning. Man anser också att den förefintliga kunskapen om vilka faktorer som påverkar den marina miljön är otillräckliga och behöver ytterligare belysas, innan beslut fattas om restriktioner. I avvaktan på att frågan om statliga medel klarlägges avstyrker kommunen de föreslagna åtgärderna att bilda naturvårdsområde.

Mot bakgrund av vad kommunen uttryckt i detta yttrande företog representanter för de tre av naturvårdsområdet mera väsentligt berörda kommunerna i april 1982 en uppvaktning av statsråden och cheferna för jordbruks- resp. bostadsdepartementet, varvid även representanter för länsstyrelsen deltog. Denna och följande överläggningar resulterade i en skrivelse till kommunerna från de bägge statsråden, vari framhölls olika finansieringsmöjligheter för förbättring av miljösituationen, information till allmänheten m.m. Särskilt angavs att regeringen har möjlighet att efter särskild prövning bevilja bidrag till miljövårdsinvesteringar, när det gäller områden av riksintresse från vattenvårdssynpunkt. Regeringen har särskilt nämnt Gullmarn som exempel på ett sådant område.

I brev till länsstyrelsen den 17 november 1982 med bilagd promemoria uttryckte Munkedals kommun tveksamhet beträffande gränsdragningen vid Saltkälleholmen i Örekilsälvens mynning, Korsviks varv och två områden inom hemmanet Torreby. I sitt slutliga yttrande avgivet av kommunfullmäktige 1983-01-26, förklarade sig Munkedals kommun inte acceptera länsstyrelsens senast reviderade förslag till naturvårdsområde med hänvisning till att annan befintlig lagstiftning är tillräcklig och att "kommunen och näringslivet ej fått tillräckliga garantier för att staten svarar för alla de kostnader och nackdelar skyddet för Gullmarn kan medföra".

Orusts kommun anser att förbudet mot fiskodling bör vara dispensabelt eftersom sådan verksamhet kan få betydelse som näringsgren.

Fiskenämnden anser att Örekilsälven upp till Torpdammen, hela Kvistrumsälven och hela Taske å också bör omfattas av naturvårdsområdet. Föreskrifterna bör enligt nämnden kompletteras med dispensabelt förbud mot vattenuttag för bevattningsändamål från de förtecknade vattendragen. Förbudet mot fiskodling bör vara dispensabelt.

Lantbruksnämnden bedömer att de dispensabla förbud, som avses gälla för landområdena, inte nämnvärt kommer att inskränka pågående verksamhet inom jordbruket.

Skogsvårdsstyrelsen finner ingen anledning till erinran mot föreslagna bestämmelser.

Kristinebergs marinbiologiska station och Klubbans biologiska station anser bägge att bestämmelsen om materialinsamling ej skall gälla forskningsverksamheten inom området. Vidare yrkar man hastighetsbegränsning i Strömmarna samt att förbudet att anlägga fiskodling och framföra svävare görs dispensabla. Från Kristineberg önskas också för utbyggnadsändamål en mindre förändring av gränsen vid själva stationen.

Naturhistoriska museet framhåller Gullmarns stora betydelse som marinbiologiskt referensområde för miljövårdsforskning m.m. och att det med ökad kunskap måste bli möjligt att i framtiden se över beslutet och justera i ena eller andra riktningen.

Svenska naturskyddsföreningen betonar att föreliggande förslag till avgränsning nedbantats i jämförelse med ursprungsförslaget och måste betraktas som ett absolut minimalalternativ. Föreningens länsförbund har inkommit med eget yttrande men framför inga erinringar.

Lantbrukarnas länsförbund anser beträffande bestämmelsen om utfyllnader, att i sådana fall där en mindre ravin är belägen inom en brukningsenhet, det är ett naturligt led i pågående markanvändning att fylla igen den om därmed bättre arrondering erhålles. Förbundet efterlyser också en klarare formulering av föreskriften om åtgärder i vattendrag och föreslår ett tillägg i kommentarerna gällande husbehovstäkt. Beträffande förbuden att avleda avlopp från djurstallar etc samt släppa ut pressaft anser förbundet att miljöskyddslagens bestämmelser är tillräckliga.

Svenska Västskustfiskarnas Centralförbund har inga invändningar mot föreslagna åtgärder och anser inte att fisket kommer att störas eller inskränkas.

Västsvenska handelskammaren menar att om naturvårdsområdet genomföres finns ej längre förutsättningen för förverkligande av ett flertal planerade turistprojekt. Handelskammaren anser också att markägare området kommer att drabbas av anseförluster utan att någon form av ersättning utgår samt hyser farhågor för att industriell expansion hindras vid bildande av naturvårdsområde.

Västskustens båtförbund anser att de föreslagna bestämmelserna innebär betydande restriktioner men man tror att hos båtfolket finna förståelse för nödvändigheten av skyddsåtgärderna med hänsyn till Gullmarns speciella karaktär. Förbundet ifrågasätter dock om den yttre gränsen behöver sättas så långt ut som till Bonden med hänsyn till föreskriften om framförande av fartyg. **Svenska båttunionen** har icke anfört erinringar mot framlagt förslag.

Färlev båttklubb framhåller att Färlevälven är farbar i sitt nedre lopp och att det är viktigt för närboende att genom rensningar kunna förhindra igenslamning.

Markägare och andra sakägare

Förslaget till föreskrifter för det planerade naturvårdsområdet har delgetts drygt 1 500 markägare och andra sakägare, varav 80 har inkommit med erinringar eller anfört andra synpunkter i ärendet. Ett trettiootal av dessa har i skrivelser med likalydande formulering framhållit att deras resp. fastigheter alltid sköts på sådant sätt att konflikter med naturvårdens intressen aldrig uppstått. De anser också

att naturvårdsområdet kommer att innebära betydande inskränkningar i den privata äganderätten och försvåra skötseln av fastigheter ur jordbrukets synvinkel. De kan därför ej acceptera förslaget men menar att om det genomföres bör ersättning utgå.

Flera markägare efterlyser positiva åtgärder från myndigheternas sida, t ex, stöd för jordbruksnäringen. Åtskilliga sakägare förklarar sig positiva till åtgärderna, om de får utnyttja sina resp. fastigheter för viss begränsad bebyggelse. I flera fall yrkas andra formuleringar av vissa bestämmelser bl a på sådant sätt att pågående husbehovstäckter icke skall beröras av föreskrifterna och att underhållsmuddring skall tillåtas. En markägare har understrukit vikten av att även i fortsättningen kunna oljebehandla grusvägar.

I åtskilliga av de inkomna erinringarna uttalas önskemål om bestämmelser som reglerar allmänhetens uppträdande, t ex förbud mot tältning, husvagnsuppställning, hastighetsbegränsning för båtar, eldning på berghällar, bojutläggning. Också betonas vikten av sanering av båtbyggor genom att tillåta hamnar på lämpliga platser samt att badplatser bör lämnas fria från båtfortöjningar.

Återremiss till statens naturvårdsverk

Med anledning av Munkedals kommuns yttrande från februari 1982 begärde statens naturvårdsverk ärendet på återremiss. I nytt yttrande till länsstyrelsen den 15 juni 1982 framhåller naturvårdsverket bl a att ett förordnande av angivet slag inte kan tvinga fram några extraordinära reningsåtgärder, att förordnandet inte kan eller får avsevärt försvåra pågående markanvändning, att inga andra föreskrifter kommer att gälla än de som är med i länsstyrelsens beslut samt att förordnandet är nödvändigt för finansiering och kontroll av den marina miljön. Verket uttrycker också angelägenheten att länsstyrelsen så snabbt som möjligt beslutar i ärendet.

Länsstyrelsens behandling av inkomna erinringar och synpunkter

Redan i naturvårdsverkets utredning föreslogs att skyddsåtgärderna ej skulle vara mer ingripande än att de kunde rymmas inom ramen för ett naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen, d v s att pågående markanvändning ej avsevärt skulle försvåras genom föreskrifterna. I länsstyrelsens överläggningar med företrädare för skilda intressen har detta varit en central linje vid utarbetandet av förslag till föreskrifter. På grundval av anförda synpunkter har överläggningar skett med remissorganen eller annan kontakt tagits för att nå fram till väl avvägda resultat. Vidare har länsstyrelsen tillskrivit de sakägare som yrkat förändringar i ett eller annat avseende.

Länsstyrelsen har funnit skäl till följande ändringar: Gränserna mot Lysekils handelshamn, hamnområdet vid Kristinebergs marinbiologiska station, Gullmarsbasen vid Skredsvik samt varvsområdena vid Källviken, Oxevik och Korsvik har ändrats i enlighet med i remissvaren uttalade yrkanden eller önskemål, varvid verksamheten inom resp områdena tillmätts avgörande betydelse. Dessutom har smärre gränsändringar gjorts på ett antal ställen av mindre betydelse i naturvårdssammanhang.

I överläggningar med Uddevalla kommun har länsstyrelsen förklarat sig beredd att tillmötesgå kommunens önskemål vad beträffar småbåtshamnar vid Jordfall och Skredsvik samt campingplats vid Skår.

Beträffande Saltkälleholmen i Munkedals kommun har länsstyrelsen i brev till kommunen uttryckt förståelse för kommunens synpunkter att betrakta holmen som ett reservområde för verksamheter i anslutning till Munkedals hamn om denna åter skulle istandsättas och öppnas för trafik.

Länsstyrelsen har förklarat sig beredd att diskutera en sådan användning om den kan accepteras från naturvårdssynpunkt och det skulle visa sig att övriga anslutning till hamnen belägna markytor är otillräckliga. För Torreby är länsstyrelsen beredd medge dels utbyggnad av båthamn motsvarande behovet för boende inom dispositionsplaneområdet dels åtgärder för ett ökat utnyttjande av strand för bad.

Efter överläggning med repr. för sjöfartsverkets västra lotsdistrikt har föreskriften om utsläpp från fartyg getts en annan och mera begränsad utformning. Likaså har kommentaren till denna föreskrift ändrats. Förbuden att anlägga fiskodling och framföra svävare har gjorts dispensabla. Föreskriften gällande master av viss höjd och solfångaranläggning har utgått. Smärre ändringar har gjorts i föreskrifterna om husbehovstäkt, rensning i vattendrag, dragning av luftledningar och behandling av vägytor. I vissa föreskrifter har gjorts undantag för försvarets räkning enlighet med yrkandena.

Frågan om utökat skydd för Taske å, Kvistrumsälven och del av Örekilsälven tas inte upp i detta beslut. Länsstyrelsen anser dock att det på grundval av omfattande dokumentation om dessa vattendrags värden finns goda skäl att i senare sammanhang behandla de yrkanden som framförts i detta hänseende. Hastighetsbegränsning i Strömmarnas vattensystem är också en fråga som bör tas upp separat.

Handelskammarens synpunkter torde till väsentlig del hänföra sig till det förslag till särskild markanvändningsplan, som upprättats av en interkommunal planeringsgrupp och som huvudsakligen behandlar utsläppsfrågor, reningsverk o d.

Sammanfattningsvis finner länsstyrelsen anledning uttrycka viss förståelse för den oro som kommit länsstyrelsen till del från Munkedals kommun, Munkedals bruk m fl även om länsstyrelsen anser att näringsliv, etableringsfrågor etc obetydligt berörs av föreliggande förordnande. Länsstyrelsen har som framgår av bilaga B förklarat sig beredd till snabb behandling av de tillståndsärenden som föranleds av förordnandet.

Med stöd av 19 naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen Gullmarn med strandpartier och mynningsområde samt vattensystemet Strömmarna med angränsande landzon som naturvårdsområde.

Syftet med naturvårdsområdet är

att i kombination med andra påkallade åtgärder bevara Gullmarn som ett marinbiologiskt värdefullt referensområde för vetenskaplig forskning

att slå vakt om Gullmarns betydelse som reproduktions- och uppväxtområde för åtskilliga värdefulla fiskarter

att genom studier inom ramen för ett kontrollprogram fortlöpande följa förändringar i vattenmiljön

att värna om möjligheterna att nyttja området för friluftsliv och rekreation med hänsynstagande till områdets vetenskapliga intressen.

att bevara attraktiva landskapstyper samt intressanta växt- och djurmiljöer i omgivande strandområden,

Naturvårdsområdets avgränsning framgår av karta i skala 1:20000, bilaga A, som finns tillgänglig på platser enligt nedan. Föreskrifter för naturvårdsområdet framgår av bilaga B.

Länsstyrelsen beslutar - i enlighet med vad naturvårdsverket förordat - att själv svara för förvaltningen av naturvårdsområdet. Förvaltningen skall ske i nära samråd med Lysekils, Uddevalla, Munkedals och Orusts kommuner samt de vetenskapliga stationerna i området. För området skall upprättas och fastställas ett kontrollprogram.

Naturvårdsverket har redan i sitt yttrande den 15 juni 1982 framhållit vikten av ett snart beslut i ärendet. Det är angeläget att länsstyrelsen får omedelbar kontroll över åtgärder som kan tänkas strida mot eller motverka syftet med naturvårdsområdet. Länsstyrelsen förordnar därför med stöd av 11 § naturvårdslagen att tills beslutet om naturvårdsområde vunnit laga kraft, dock längst till 1984-07-01, samma föreskrifter (bilaga 8) skall gälla inom samma område (bilaga A). Föreskrifterna enligt 11 § naturvårdslagen gäller enligt 41 § samma lag utan hinder av förd klagan.

Eventuella besvär anföres till jordbruksdepartementet enligt bilaga C.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens sammanträde deltog landshövdingen Åke Norling, ledamöterna Göran Axell Lars-Åke Skager, Erling Sundwall, Gösta Björck, Bengt-Olof Thylén, Sven Lignell, Ingemar Svensson, Rune Thorén, Stig Grauers, Kjell A Mattsson, Kerstin Sandborg, Elov Karlsson och Bertil Nilson samt tjänstgörande suppleanten Bengt Carlsson.

I handläggningen av detta ärende har också deltagit länsrådet John Hägglund, naturvårdsdirektören Bengt-Erik Olsson, förste länsassessorn Carl-Otto Lindberg, länsarkitekten Ingegerd Ågren, planeringsdirektören Rickard Sigfridson, t f överlantmätaren Bengt Svensson, förste byråinspektören Gurli Grönqvist samt byrådirektören Carl-Axel Jansson, den sistnämnde föredragande.

Åke Norling;

Carl-Axel Jansson

Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen för Gullmarns naturvårdsområde

Innehåll

Föreskrifter för landsområdena	sid 1
Kommentarer till d:o	sid 3
Föreskrifter för vattenområdena	sid 5
Kommentarer till d:o	

Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen för landområdena kring Gullmarn.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

- 1 uppföra helt nybyggnad med undantag av anläggning, som behövs för jordbruket, skogsbruket, eller yrkesfisket och ej tillgodoser bostadsändamål. Förbudet gäller ej byggnad för försvarsändamål.
- 2 utföra schaktning, fyllning eller tippning som ej är att hänföra till normal jordbruksverksamhet, yrkesfiske eller till anläggning för försvarsändamål. Förbudet gäller ej inom tomtområde.
- 3 utföra kulvertering, fördjupning eller rensning av nedan angivna vattendrag samt avverkning av träd längs kanterna av dessa vattendrag på sådant sätt att vegetationens skuggande effekt på vattendraget förtas. Åsyftade vattendrag är Holmabäcken, Ormeå, Färlevälv, Sjörisälv, Örekilsälven, Bruksbäcken, Taske å, Skredsviksån, Vikenbäcken, Hällebäcken, Bönsbäcken och Skårbäcken.

Sådan vegetationsrensning i vattendrag vilken är att hänföra till normal jordbruksverksamhet beröres ej av föreskriften.

- 4 upptaga ny husbehovstäkt av sten, grus, sand, lera eller skaljord.
- 5 avleda avlopp från djurstallar, slamuppslag eller upplag av kreaturgödsel till öppet dike, rinnande vatten, vattensamling eller till havet.
- 6 släppa ut pressaft från siloanläggning till öppet dike, rinnande vatten, vattensamling eller till havet.
- 7 avverka träd av ek, bok, alm, lind, ask eller lönn med minst 15 cm stamdiameter i brösthöjd i slutna bestånd om 0,5 hektar eller mer; förbudet gäller ej skogsvårdande röjningar och ej heller

sådan avverkning som sker efter skogsvårdsstyrelsens anvisning.

- 8 plantera eller så barrträd på tidigare ej barrskogsbevuxen mark; förbudet gäller ej inom tomtområde för bebyggelse.
- 9 dra fram luftledningar om 10 kV eller däröver. Förbudet gäller ej inom tomt- och anläggningsområde för försvarsändamål.
- 10 anordna upplag annat än för jordbrukets, skogsbrukets eller yrkesfiskets behov; förbudet gäller ej inom tomtområde för bebyggelse eller i samband med övning anordnad av försvarsmakten.
- 11 anlägga eller utvidga campingplats.
- 12 ställa upp husvagn utanför tomtområde för bebyggelse eller anlagd campingplats för mer än ett dygn; förbudet gäller ej i samband med övning anordnad av försvarsmakten.
- 13 anlägga parkeringsplats för mer än 25 bilar.
- 14 använda oljehaltigt material för dammbindning av vägytor.
- 15 ta i anspråk mark för båtuppläggning för mer än 25 båtar.

Kommentarer till föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen för landområdena kring Gullmar.

Utgångspunkten för de föreskrifter som reglerar förfogandet över fastighet har varit att ej nämnvärt inskränka pågående markanvändning. Åtskilliga av förbuden har därför getts en sådan konstruktion att de ej gäller jordbrukets verksamhet. Samtliga förbud har gjorts dispensabla (efter prövning kan länsstyrelsen i vissa fall medge undantag från förbudet). De skall så långt möjligt ha en styrande funktion.

Länsstyrelsens ambition är att behandla inkomna dispensansökningar och meddela beslut inom en tvåmånadersram. Erfarenheterna från andra liknande områden tyder på att detta är fullt möjligt för de flesta ärenden. Vid behandlingen av mer komplicerade ärenden med utsträckt handläggningstid kommer länsstyrelsen att under alla omständigheter höra av sig under tvåmånadersperioden. För byggnadslovsansökningar får man alltid räkna med längre handläggningstid beroende på att flera myndigheter skall delta i sådana ärenden.

Förbudet gäller inte till-, på- eller ombyggnad utan endast helt ny byggnad. Tillståndsgivningen beträffande helt ny bostadsbebyggelse bör vara mycket restriktiv. Helårsbebyggelse för att överbrygga generationsväxlingen inom jordbruket och skogsbruket bör dock kunna ifrågakomma. Under sådana omständigheter bör stora krav ställas på bebyggelsens placering i anslutning till gårdens brukningscentrum. Önskvärt är att hänsyn tas till ortens byggnadstradition. Ansökan görs hos byggnadsnämnden i vanlig ordning.

- 2 För tippning och fyllning som berör vattendrag och vattensamling kan som regel tillstånd inte påräknas. Utfyllnad av raviner kan ej räknas till normal jordbruksverksamhet och ej heller omgrävning av vattendrag.
- 3 Stor restriktivitet bör gälla beträffande kulvertering av vattendrag. Vägkulvert räknas hit och berörs av föreskriften. Bestämmelsen kan vara av betydelse för vissa delar av fiskeribiologiskt värdefulla vattendrag. Vegetationens skuggande effekt förhöjer på många ställen i dessa vattendrag reproduktionsmöjligheterna för vandringsfisken. Den vegetation, som åsyftas i bestämmelsen, är huvudsakligen förekommande al- eller videridåer. Förbudet mot rensning gäller sådana arbeten som fordrar grävning. Rensning från löst material såsom kvistar m m omfattas givetvis ej av bestämmelserna.
- 4 Kommersiell täktverksamhet regleras genom 18 § naturvårdslagen. Även mindre täkter, t ex för husbehov, kan i vissa fall menligt inverka på de marina värdena, landskapsbild och tillgång till sandstränder har betydelse för friluftslivet. Det dispensabla förbudet mot husbehovstäkt avses förhindra att nya olämpligt lokaliserade husbehovstäkter öppnas. Det är viktigt att även slå vakt om återstående skaljordsförekomster, eftersom dessa är av stor vetenskaplig betydelse.
- 5,6 Dessa avloppsutsläpp regleras i 7 § miljöskyddslagen. I detta område bör de ej vara tillåtna, då syftet med vidtagna naturvårdsåtgärder annars helt skulle kunna förfelas.
- 7 Ädellövbestånden är ett karakteristiskt och vackert inslag i landskapsbilden. Strävan bör vara att de i största utsträckning skall bestå men ändå utgöra en produktionskälla. Skogsvårdsstyrelsen medverkar med råd och anvisningar. Kalavverkning bör undvikas.

Förbudet utgör inte hinder för normala underhållsarbeten i kraftledningsgatorna.

- 8 Stora delar av området ligger utanför västgränsen för granens naturliga utbredning. Barrträdsplanteringar kan väsentligt ändra landskapskaraktären i dessa områden och i övrigt medföra en floristisk utarmning av busk- och fältskiktsflora. Framför allt bör man syfta till att undvika igenplantering av kulturmark.
- 9 Förbudet skall ha en styrande funktion och avse att förhindra ledningsdragningar, som kan inverka menligt på landskapsbilden.
- 10 Anläggning av campingplatser bör helt allmänt ses som positiva åtgärder för utveckling av rörligt friluftsliv inom området. Höga krav bör dock ställas på anläggningarnas utförande och lokalisering. Vid prövning av fråga om tillstånd att anlägga eller utvidga campingplats bör VA-frågan särskilt uppmärksammas. Avledning av avloppsvatten till Gullmarn bör ej godtas. Hänsyn till landskapsbild skall givetvis också tas. En campingplats bör ej heller tillåtas spärra en värdefull tillgång för andra utnyttjande, t ex en badplats.
- 11 Bestämmelsen är avsedd att hindra vild husvagnscamping i området. Prövning skall alltså ske av länsstyrelsen efter hörande av byggnadsnämnden. Erfarenheterna från åtskilliga områden i länet är att oreglerad camping lätt kan permanentas på platsen, som är olämpliga för ändamålet

med hänsyn till jordbrukets och naturvårdens intressen.

- 12 Förbudet avses endast vara styrande. I målsättningen för naturvårdsarbetet ingår att göra för friluftslivet attraktiva områden tillgängliga. Anläggande av parkeringsplatser på lämpliga ställen är en viktig del i denna strävan. Hänsyn måste därvid tas till områdets naturvärden. Genom kommunernas planering framkommer förslag till lämplig lokalisering.
- 13 Förbudet avses förhindra vattenförorening. Förbudet gäller ej asfaltering, oljegrusbeläggning eller dylikt då särskilt bindemedel används för att öka vidhäftningen mellan gruset och oljan.

I övrigt hänvisas till vad som gäller i miljöskyddslagen om förebyggande av vattenförorening.

Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen för Gullmarsfjordens vattenområde

Det för förbjudet att

- 1 utföra dumpning, invallning eller tippning, den sistnämnda åtgärden dock med undantag för sådan verksamhet som eventuellt kan medgivas enligt punkt 11
- 2 bedriva täkt av berg eller lösa jordarter
- 3 låta utsläpp av länsvatten eller tankspolvatten ske från fartyg
- 4 inplantera för området främmande växt- eller djurarter
- 5 lägga upp fartyg eller anlägga flytdockor. Förbudet gäller inte hamnens fartyg
- 6 sprida dispergeringsmedel
- 7 anordna hastighetstävlingar med motorbåt
- 8 utföra undervattenssprängningar. Förbudet gäller inte sprängningar inom ramen för Gullmarsbasens verksamhet i följande fall:
 - a) inom särskilt anvisat område, varvid sprängverkan inte får överstiga verkan av en laddning om 15 kg trotyl.
 - b) inom vattenområde i övrigt, varvid sprängverkan inte får överstiga en laddning om 0,12 kg trotyl

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

- 9 anlägga musselodling, fiskodling, algodling eller annan odling av växt- och djurarter
- 10 bedriva algtäkt eller fånga och insamla djurarter. Föreskriften skall ej utgöra hinder mot fiske eller forskningsverksamhet

- 11 utföra muddring, schaktning eller utfyllnad
- 12 anlägga helt nya bryggor, hamnar eller därmed jämförbara anläggningar
- 13 utföra åtgärd som kräver byggnadslov
- 14 framdraga rör och ledning i vattnet eller på botten; förbudet gäller ej i samband med övning anordnad av försvarsmakten
- 15 nyttja fjorden för intag eller utsläpp av kylvatten eller varmvatten. Föreskriften avser inte sådana kylvattenintag/utsläpp ifrån fartyg och båtar, som är nödvändiga för deras drift.
- 16 framföra sväware; förbudet gäller ej i samband med övningar anordnade av försvarsmakten,

Kommentarer till föreskrifter enligt 19 naturvårdslagen för Gullmarsfjordens vattenområde.

Syftet med föreskrifterna är att reglera verksamheter och anläggningar, som kan medföra negativa konsekvenser för fjordens marina värden. Föreskrifterna är ett led i strävan att skydda fjorden mot artificiella förändringar vad avser bl a växt- och djurliv, hydrografiska förhållanden, topografi och sedimentsammansättning.

Föreskrifterna inom naturvårdsområdet gäller inte befintliga anläggningar samt pågående verksamheter och markanvändning.

En del av föreskrifterna innebär icke dispensabla förbud. Det gäller främst verksamheter, som bedöms ha starkt negativa effekter på de marina värdena, oberoende var verksamheterna äger rum i fjorden. Paragraf 12 i naturvårdslagen ger emellertid möjlighet till undantag från de absoluta förbuden om särskilda skäl föreligger.

Åtskilliga av föreskrifterna är emellertid dispensabla förbud. Efter prövning kan länsstyrelsen i vissa fall medge undantag från förbudet. Föreskrifterna skall så långt möjligt ha en styrande funktion. Detta kan innebära att aktuella verksamheter hänvisas till mindre känsliga områden, andra tidpunkter på året, annorlunda utförande osv.

1 och 2 Åtgärder som tippning, dumpning, invallning och täktverksamhet kan även mindre omfattning få vittgående konsekvenser för den marina miljön i fjorden. Som täktverksamhet räknas även sandsugning. De grunda bottenarna är högproduktiva områden med stor betydelse bl a för fiskreproduktionen. De djupare bottenarna är unika genom sin speciella sammansättning av faunan. Det är viktigt att fjordens ekosystem i sin helhet från vetenskaplig synpunkt kan studeras så opåverkat som möjligt. Forskningsresultaten härifrån kan få stor betydelse för förståelsen av företeelser och skeenden andra marina områden längs vår kust.

Många organismer i fjorden lever i utkanten av sitt utbredningsområde och är därigenom känsliga även för mindre förändringar i sin miljö. Över- och omlagring av botten sedimenten, grumling,

erosion samt förändring av vattenomsättningen och syresättningen kan i betydande utsträckning försvåra eller omöjliggöra överlevnaden för vissa arter.

3 Utsläpp från fartyg (t ex olja och petroleum i varje form däri inbegripet råolja, oljeavfall, raffinerade produkter, petrokemiska produkter, oljehaltigt vatten, toalettavfall och matrester) regleras huvudsakligen av annan lag och förordning än naturvårdslagen. Man bör inom projektets ram söka överenskommelser om förhindrande av utsläpp av toalettavfall från fartyg.

Med beteckningen fartyg avses i denna föreskrift sådana fartyg, vars skrov har en största längd av minst 12 meter och en största bredd av minst 4 meter. Till fartyg räknas också svävre, fasta eller flytande plattformar samt andra flytande anordningar som används till sjöss (SFS 1980:424).

Beteckningen utsläpp omfattar varje utsläpp i vattenområdet såsom utströmning, kvittblivning, spill, läckage, utpumpning, utspädning eller uttömning (SFS 1980:424).

4 Växt- och djurlivet i Gullmarsfjorden omfattar både arter som är representativa och arter som är unika för västkusten. En del arter lever, som ovan nämnts, i utkanten av sitt utbredningsområde. Det biologiska systemet har genom årtusenden formats och anpassats till miljön i fjorden.

Erfarenheter har visat att inplantering av främmande arter kan få oförutsedda och negativa konsekvenser för de befintliga växt- och djurarterna i området.

5 På åtskilliga ställen i fjorden är det djupt i omedelbar närhet av stränderna. Detta innebär goda tekniska möjligheter till uppläggning av större fartyg. Med uppläggning menas härvid, att fartyget har tagits ur drift för en längre tid. Det är antagligt att sådan uppläggning skulle innebära betydande negativa konsekvenser på fjordmiljön inte minst genom att bottenfärgerna successivt utlöses. Fartyguppläggning i länet bör ske inom de vattenområden som tidigare efter planering anvisats för detta ändamål.

6 I övrigt erinras om vad som sägs i lagen och förordningen om förbud mot förorening från fartyg 5 juni 1980 respektive 30 oktober 1980. Däri omnämnt beteckningen skadligt ämne avses olja och andra ämnen, som kan vara skadliga för den marina faunan eller floran, skada skönhets- eller rekreationsvärden eller störa annat rättmätigt nyttjande av fjorden.

De skadliga ämnen som avses är de som tas upp i konventionerna om förhindrande av havsföroreningar (London - 1972, Oslo - 1972, Paris - 1973 och Helsingfors - 1974).

Många djur- och växtarter reagerar starkt även för låga koncentrationer av t ex bekämpningsmedel av olika slag.

8 Undervattenssprängningarna i fjorden sker i anslutning till utbildning av röjdykare och annan minröjningspersonal vid Gullmarsbasen. Sprängningar med laddningar överstigande 15 kg trotyl sker i annat vattenområde än i Gullmarsfjorden.

Förbudet gäller inte i nödsituationer som t ex sprängningar av påträffade minor. Strävan bör dock

vara att i första hand oskadliggöra även dessa utanför fjorden.

9 Hittillsvarande erfarenheter visar på att bottarna under mussel- och fiskodlingar successivt förändras bl a genom sedimentation av avfall från odlingarna. Fiskodlingars bedrivande kan medföra risk för övergödning inom vissa områden, särskilt med svagare vattenomsättning och liten vattenvolym.

Dispens för förbudet för anläggning av musselodling, fiskodling, algodling eller annan odling av växt- och djurarter bör ske med stor restriktivitet. Det är endast i fjordpartier med mycket god vattenomsättning (ex yttre mynningsområdet), som dylik verksamhet i ytterst begränsad omfattning eventuellt skulle kunna komma i fråga.

10 Fjorden har under mer än 150 år varit föremål för vetenskapligt forskningsintresse. Växt- och djurarter har hämtats från fjorden för undersökningar, experiment och undervisning. Denna verksamhet pågår fortfarande. Den marina forskningen är en av förutsättningarna för möjligheten att få kännedom om konsekvenserna för den marina miljön av olika verksamheter i eller i anslutning till kustvattnen och det öppna havet.

Tre forskningsstationer utnyttjar fjorden för insamlingar av olika slag. Det är angeläget att stationerna för register över sin samlingsverksamhet och därvid samverkar på sådant sätt att man förhindrar för stora uttag på någon känslig lokal.

Med fiske avses här även fångst av hummer (*Homarus*), havskräfta (*Nephrops*), räka, krabba (*Cancer*), bläckfisk, ostron och blåmussla (Fiskeristadgan 24 september 1954).

11 Tillståndsgivning av muddring, schaktning och utfyllnad bör ske med stor restriktivitet. Ovan nämnda verksamheter kan även i liten omfattning få långtgående, icke önskvärda konsekvenser för den marina miljön. Tillståndsgivning kan dock övervägas inom redan etablerade hamnar, tilläggsplatser eller vattenanknutna verksamheter (ex varv).

12 Föreskriften gäller etablering av bryggor på platser där sådana ej redan finns. Inom naturvårdsområdet bör eftersträvas att överetablering av bryggor, hamnar och därmed jämförbara anläggningar undviks. Målet bör vara att i områden med stort antal småbryggor och omfattande bojfortöjning av båtar en sanering sker. Detta bör ske på sådant sätt, att utrymme skapas i befintliga hamnar, som vid behov kan vara möjliga att utbygga utan större påverkan på den marina miljön.

Länsstyrelsen har i skrivelse till regeringen (1980-03-31) framhållit de problem, som de oreglerade bojfortöjningarna medför särskilt inom grundområdena, och därvid hemställt om lagstiftningsåtgärder.

13 och 14 Anordningar/verksamheter som avses i dessa föreskrifter kan i vissa fall innebära negativa konsekvenser för fjordens marina värden. Därför är det av vikt att platsen för anordningar väljs med stor omsorg.

Anordning att förhindra isläggning (ex "bubbelanläggning") i fritidshamnar bl a bör kunna komma i

fråga och bör provas i samband med dispens från föreskrift nummer 12.

15 Ovan har nämnts att många arter är känsliga även för mindre förändringar miljön. Således kan även en ringa förändring av temperaturen få vittgående konsekvenser för t ex många arters reproduktionsprocess. Vissa arter gynnas vid temperaturförändringar och kan genom att den ekologiska balansen rubbas slå ut andra arter.

I fjordens begränsade vattenområde kan även mindre volymer av t ex kylvatten- och varmvattenutsläpp/intag lokalt ändra de hydrografiska förhållandena.

Föreskriften avser även verksamheter, som syftar till att nyttja fjordvattnet för energiutvinning.

1984-08-27
Rek + mb

11.1211-2301-84

Anna-Lisa Åkermo
Lilla Bornö
454 00 BRASTAD

Elisabeth Alströmer
Östads säteri
440 07 SJÖVIK

Komplettering av föreskrifter som meddelats vid förordnande om naturvårdsområde jämlikt 19 § naturvårdslagen gällande Gullmarn med strandpartier och mynningsområde samt vattensystemet Strömmarna, Gullmarsberg 2:49 och 2:59

Länsstyrelsen förordnade om naturvårdsområde i beslut 21 mars 1983 för Gullmarn med strandpartier och mynningsområde samt vattensystemet Strömmarna.

Lilla Bornö, som är belägen i fjorden, är välbesökt av det rörliga friluftslivet. Detta har medfört kraftig nedskräpning, skadegörelse på träd och stränder bl a genom ovarsam eldning samt omfattande tältning på brukad slätter- och betesäng.

Det är angeläget att det på Lilla Bornö även i framtiden kan pågå slätter och betning samt vara attraktivt område för det rörliga friluftslivet.

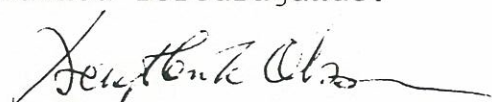
Med hänsyn till rådande förhållanden beslutar länsstyrelsen att naturvårdsområdesförordnandet kompletteras för Lilla Bornö med föreskrifter för allmänheten.

"Det är förbjudet

- att göra upp öppen eld
- att tälta".

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga (formulär 3).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit naturvårdsdirektör Bengt-Erik Olsson, beslutande, länsassessor Mats Måre, länsarkitekt Ingegerd Ågren, överlantmätare Hans Busck, byrådirektör Carl-Axel Jansson och förste byråinspektör Gurli Grönqvist, den sistnämnda föredragande.

Bengt-Erik Olsson

Gurli Grönqvist

432

MB

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTMANLANDS LÄN

Naturvård och Fiske
Jennifer Hood

BESLUT
2000-12-15

Diarienummer:
231-7316-2000

Sid 1(8)

Enligt sändlista

Naturreservatet Gullmarsberg i Uddevalla kommun

Beslut om naturreseptat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Innehåll

Beslut
Syfte
Föreskrifter för naturreseptatet
Administrativa data
Beskrivning av naturreseptatet
Planeringsbakgrund
Behov av och motiv för skydd
Ärendets handläggning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga A. Översiktskarta
Bilaga 1. Beslutscharta
Bilaga 2. Skötselplan med charta
Bilaga 3. Charta över del av förordnande som upphävs
Bilaga 4. Sändlista
Bilaga 5. Hur man överklagar

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar att det område, som på bilagd karta (bilaga 1) avgränsats med streckad röd linje, skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara **Naturreservatet Gullmarsberg**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2). Skötselplanens övergripande mål och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Länsstyrelsens beslut om naturreservat den 24 maj 1976, dnr 11.121-1896-71, upphör att gälla när detta beslut vunnit laga kraft. Länsstyrelsens beslut den 21 mars 1983, dnr 11.1211-203-80, om inrättande av Gullmars naturvårdsområde upphävs i den del som berörs av detta beslut, se bifogad karta (bilaga 3).

SYFTE

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och vårda ett större sammanhängande lövskogsområde, bestående huvudsakligen av bokskog, med rik flora och fauna.
- Gynna och utöka förekomst av ädellövträd, för att skapa än bättre livsförutsättningar för hotade och rödlistade arter.
- Följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i den europeiska unionen. Reservatet har godkänts av regeringen att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.

Syftet skall tryggas genom att:

- Området skyddas mot rationellt skogsbruk.
- Områden med ädellövskog får bilda naturskog, och sköts endast genom vissa riktade, beståndsvårdande gallringar och röjningar, för att gynna förnygring av lövträd och förhindra förnygring/förekomst av gran.
- Andelen lövskog utökas på sikt genom att partier med granskog omvandlas till ädellövskog, samt genom att lövträd gynnas i områden med blandskog.
- Området förblir tillgängligt för allmänheten.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 2.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i mark- ägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det inte tillåtet att:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Uppföra mast, antenn eller liknande.
3. Dra mark- eller luftledning.
4. Bedriva täkt.
5. Spränga, schakta, dika, tippa och fylla ut med massor. Förbudet gäller ej underhåll av befintliga vägar i området.
6. Anordna upplag.
7. Avverka skog, plantera eller så träd, utföra röjningar eller gallringar.
8. Utföra skogsgödsling och använda kemiska preparat och bekämpningsmedel.
9. Ställa upp husvagn/husbil.
10. Anlägga ny väg.
11. Utan tillstånd från Länsstyrelsen driva virke genom reservatet i samband med avverkningar på berörda fastigheter utanför reservatet.

Åtgärder enligt skötselplanen hörande till detta beslut får utföras av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser, utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet.

Naturvårdsförvaltaren har rätt att:

- Utföra åtgärder enligt skötselplanen hörande till beslutet.
- Märka ut reservatets gränser.
- Sätta upp informationstavlor på platser som anges i bifogad skötselplan.

Naturvårdsförvaltare och förvaltningsuppgifter

- Naturvårdsförvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen skall ske i nära samverkan med berörda markägare, Länsstyrelsen och Uddevalla kommun.
- Naturreservatet utmärkes genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Naturvårdsförvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen (bilaga 2). Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid uppkommande behov revideras.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det inte tillåtet att:

1. Tälta eller ställa upp husvagn/husbil.
2. Göra upp eld.
3. Bryta kvistar, plocka blommor, gräva upp växter, samla in lavar, mossor, vedsvampar och insekter.
4. Skada eller ta bort döda träd och vindfällan.
5. Medföra ej kopplad hund.
6. Framföra motorfordon längre än till parkeringsplatsen.
7. Cykla eller rida utanför befintliga grusvägar

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken kan Länsstyrelsen i särskilda fall medge dispens från meddelade föreskrifter.

ADMINISTRATIVA DATA

Namn: Gullmarsberg
Kommun: Uddevalla
Areal: 37 hektar
Fastigheter och ägare: Gullmarsberg 2:1 – Gustafsbergsstiftelsen
Gullmarsberg 2:2 – Maria Charlotta Falk Mäki
Annika Birgitta Falk
Nils Jonas Falk-Bengtsson
Naturvårdsförvaltare: Västkoststiftelsen

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturvärden

Naturreservatet ligger strax söder om Gullmarsbergs säteri, vid Gullmarsvik i Uddevalla kommun. Reservatet består av ett 37 hektar stort lövskogsområde, huvudsakligen bokskog.

Bokskogen vid Gullmarsberg har lång kontinuitet. Det faktum att skogen och omgivande odlingslandskap har tillhört säteriet har präglat landskapet, och troligen gynnat förekomsten av ädellövskog.

Området är ett av Bohusläns största sammanhängande bestånd av bokskog. Skogen består av höga, rakstammiga bokar med mindre inslag av ek, hassel och björk. Till stor del utgörs reservatet av artrik ängsbokskog där fältskiktet domineras av vitsippa och svalört, men här finns även partier med artfattigare hedbokskog. Föryngringen av bok är mycket god. Inom området finns ett antal bäckraviner beväxna med al.

Reservatet har en mycket rik och intressant flora och hyser ett stort antal hotade arter av såväl kärlväxter och svampar som lavar och mossor. Skogen är en mycket intressant lavlokal, med många rödlistade arter.

Området har även ett rikt fågelliv, och i skogen återfinns ett flertal rödlistade arter. Många fågelarter är krävande i sitt val av biotop, och gynnas av att skogen inte sköts genom produktivt skogsbruk, utan tillåts innehålla mycket död ved. Två arter upptagna i EU:s fågeldirektiv (79/409/EEG) finns inom reservatsområdet; spillkråka och mindre flugsnappare.

För utförligare beskrivning och artlistor, se skötselplanen.

Friluftsliv

Reservatet är ett lättillgängligt utflyktsmål. Skogen ger mycket goda möjligheter för friluftslivsaktiviteter som promenader, strövtåg, picknick, svamp- och bärplockning. Den vackra bokskogen med dess varierande topografi utgör en fin naturupplevelse.

PLANERINGSBAKGRUND

Riksintressen

Naturvårdsverket fattade beslut den 7 februari 2000 om vilka områden som bedöms vara av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Hela naturreservatet ingår i riksintresseområdet Gullmarsfjorden. Reservatets norra, nordvästra och nordöstra delar berör område av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Enligt miljöbalkens bestämmelser ska ett område av riksintresse för naturvård, friluftsliv eller kulturmiljövård skyddas mot åtgärder som kan medföra påtaglig skada på natur- och kulturmiljön.

Området omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap 4 § miljöbalken.

Kommunal översiktsplan

Enligt kommunens översiktsplan, antagen den 14 maj 1991, ligger reservatet inom område av största regionala intresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård. Åtgärder som försämrar områdets karaktär eller minskar dess värde får inte genomföras.

Internationell betydelse

Området som 1976 förklarades som naturreservat av Länsstyrelsen utgör ett av länets föreslagna Natura 2000-områden. Det har av regeringen förklarats som särskilt bevarandeområde enligt Habitatdirektivet (92/43/EEG) och kommer sannolikt att ingå i Natura 2000-nätverket.

Befintliga områdesskydd

Gullmarsbergs naturreservat inrättades den 24 maj 1976 genom beslut av Länsstyrelsen i f d Göteborgs och Bohus län (dnr 11.121-1896-71). Med undantag för utökningen kring parkeringsplatsen i nordlig riktning, och utökningen kring höjden i reservatets västra del, intill vägen, ingick hela området i det dåvarande reservatet. Vid en inventering 1969 utpekades bokskogen vid Gullmarsberg som ett av länets största bestånd av ädellövskog, och som den bokskog i länet med mest utpräglad storbokskaraktär. Skogen bedömdes vara särskilt värdefull ur naturvårdssynpunkt, och ha ett högt värde även som friluftslivs- och rekreationsområde.

Utvidgningen av reservatet i nordlig riktning berör Gullmars naturvårdsområde. Länsstyrelsen i f d Göteborgs och Bohus län beslutade den 21 mars 1983 (dnr 11.1211-203-80) att förklara Gullmarsfjorden med tillhörande stränder som naturvårdsområde.

BEHOV OCH MOTIV FÖR SKYDD

Det genomfördes en inventering av ädellövskogarna i Uddevalla kommun 1987 och i hela f d Göteborgs och Bohus län 1998. Genom den ökade kunskapen och underlaget har Länsstyrelsen funnit att det finns god anledning av se över beslutet för Gullmarsbergs naturreservat från 1976, med tillhörande föreskrifter och skötselplan.

Av skötselplanen som upprättades och fastställdes i samband med Länsstyrelsens beslut om naturreservat 1976 framgår det att skötseln i området skulle sträva efter att låta boken uppnå maximal ålder. Ett par delområden i reservatet bedömdes inte ha förutsättningar för god uppväxt av bok. Dessa områden betraktades som skyddszoner och skulle skötas genom sedvanligt skogsbruk.

Länsstyrelsens uppfattning är att det inte är lämpligt att bedriva skogsbruk inom reservatet. Områden som förut sköttes genom skogsbruk består idag av bestånd med tall och/eller gran med varierande stort inslag av lövträd, såsom ek, bok och björk. Målet är att få äldre bestånd av blandskog med stort inslag av löv. Inom vissa områden kan det bli aktuellt att gallra eller utföra engångsröjning för att gynna förnygringen av lövträd.

I samband med översynen av reservatets föreskrifter och skötsel har Länsstyrelsen funnit anledning att utöka naturreservatet något.

I reservatets västra del har ett område lagts till som består av en höjd bevuxen huvudsakligen med tall, och i sluttningarna växer framför allt lövträd som ek, bok, björk och asp. I sluttningarna finns en del lågor och klappersten. Förut gick reservatsgränsen tvärs över höjden, och endast den östra

sluttningen ingick i reservatet. Genom utvidgningen görs en mer motiverad avgränsning, så att hela höjden med sluttningar hamnar inom reservatet.

Reservatet har även utvidgats öster om parkeringsplatsen. Ett område med planterad granskog har tillfogats reservatet, tillsammans med en ekbevuxen kulle och en bäckravin med lövsumpskog. Granplanteringen var tidigare åker/ängsmark och marken är rik på skalgrus. Området med planterad granta med i reservatet dels för att genom avveckling av granplanteringen utöka andelen lövskog, och dels för att området hyser en intressant svampflora med ett flertal kalkgynnade arter. Utvidgningen medför även att den angränsande ekdungen och bäckravinen införlivas i reservatet.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

En översyn av reservatsbeslutet från 1976 med tillhörande föreskrifter och skötselplan har aktualiserats genom ökad kunskap och underlag om områdets värden.

Efter förhandlingar med markägarna har avtal om ersättning upprättats som kompensation för att markägarna inte längre får bedriva skogsbruk inom reservatet. Den utbetalda intrångsersättningen delfinansieras av ett LIFE-projekt.

Förslag till beslut och skötselplan har gått ut på remiss till berörda myndigheter och organisationer, och berörda sakägare har samtidigt förelagts att yttra sig över förslaget. Inkomna remissvar har i allt väsentligt tillstyrkt förslaget. Synpunkter från Naturvårdsverket har i stort sett tillgodosetts.

UPPLYSNINGAR

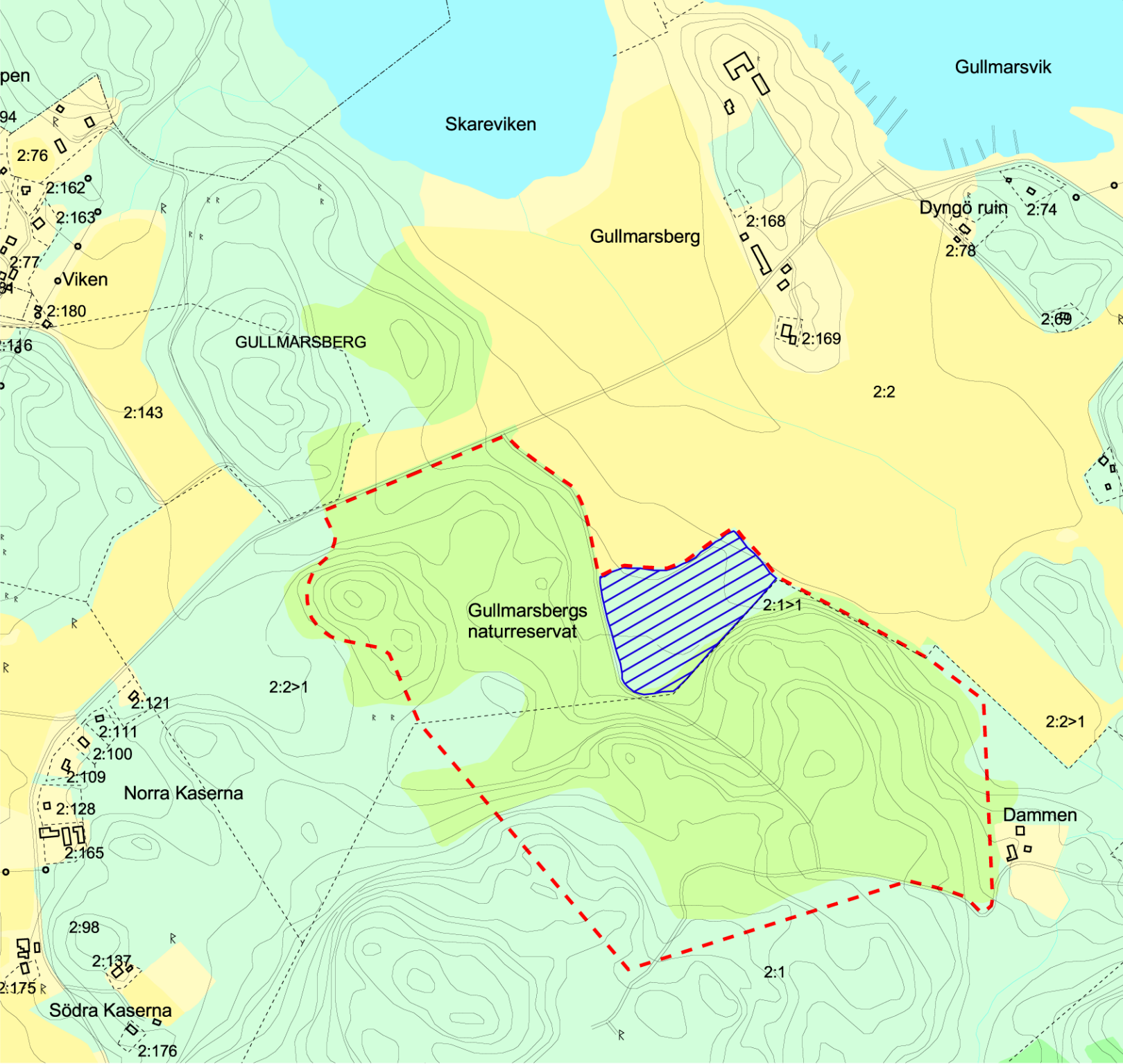
Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut. Om regeringen har förklarat reservatet som ett särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG, får beslut om att helt eller delvis upphäva områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse. Detta gäller inte om det är uppenbart att verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (se bilaga 5)

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat och Jennifer Hood, naturvårds- och fiskeenheten varit föredragande. I handläggningen av ärendet har även deltagit Sven Swedberg och Bengt Frizell, naturvårds- och fiskeenheten; Erland Josefson, rätts- och veterinärenheten; Bo Åkerström, kulturmiljöenheten; och Margareta Wallin, plan- och bostadsenheten.

Göran Bengtsson

Jennifer Hood

NATURRESERVATET GULLMARSBERG

Del av
**GULLMARN'S
NATURVÅRDSOMRÅDE**
som skall upphävas

--- Gräns för
Gullmarsbergs
naturreservat

 Gräns för del av
Gullmars naturvårds-
område som skall
upphävas
(Gullmars natur-
vårdsområde
beslut 83-03-21,
dnr 11.12111-203-80)

Skala 1:7000
100 0 100 meter

Illustrationskarta till Länsstyrelsens beslut
enligt 7 kap 4 § miljöbalken.

Tillhör Länsstyrelsens beslut

Datum: 2000-12-15

Diarienummer: 231-7316-2000

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALAND

Denna karta utgår utdrag ur Ekonomiska kartan, 8b5b
och 8b6b. Originalkartan finns hos Länsstyrelsen och
Lantmäterimyndigheten i Västra Götalands län.
Medgivande Lantmäteriverket 1997.
Ur GSD-Ekonomiska kartan, dnr 507-97-884.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Nelly Grönberg
Naturvårdsenheten
031-60 71 28

BESLUT
2012-02-15

Dnr 511-2607-2011

Sida
1(15)

Beslut om bildande av naturreservatet Stora Bornö i Lysekils kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Sändlista
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Karta över ”buffertzonen” kring Holma 2:46
Bilaga 6. Besvärshänvisning

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptet Stora Bornö
NVR-ID:	2022437
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Lysekil
Ungefärlig mittpunkt	1253207-6480596
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	Ca 244 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Centrala västkustens skärgårds- och kustområde
Maringeografisk region:	Kattegatt
Objektskategori:	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori:	Ia, Strikt naturresept

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Stora Bornö.

Länsstyrelsen utser Västkuststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.. Länsstyrelsen kommer att efter att ytterligare samråd med förvaltaren och övriga berörda skett fastställa en skötselplan för området.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Naturreservatet Holma enligt 7 § naturvårdslagen den 27 juni 1985, dnr 11.1211-1500-85.
- Landskapsskydd enligt 19 § naturvårdslagen den 8 oktober 1974, dnr 11.126-4588-73.

Länsstyrelsen beslutar att dessa områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

- Naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen den 21 mars 1983, dnr 11.1211-203-80.

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft, dock upphävs endast de delar som omfattas av detta beslut.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och förstärka de betydande, höga naturvärden i form av rödlistad kryptogamflora och ett rikt fågelliv som finns på Stora Bornö.
- Bevara branterna i väster och öster, de höglänta partierna av ön, hållmarkstallskogarna samt ädellövskogarna i ett gynnsamt tillstånd.
- Att på längre sikt omvandla öns centrala delar bestående av granplanteringar till lövskog.
- Äldre, grova ädellövträd skall prioriteras framför inträngande gran.
- Bevara en miljö som för det kustnära området i Bohuslän uppvisar delvis unika drag avseende lång trädkontinuitet.
- Bibehålla och förstärka en miljö med stor täthet av värdekärnor (höga naturvärden/rödlistade arter).
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets ty-

piska livsmiljöer, exempelvis ädellövskogar och lövdominerade blandskogar med lång kontinuitet.

Syftet ska tryggas genom att:

- Gran- och lärkplanteringarna som finns på ön skall omvandlas till blandskog, alternativt lövskog.
- Landskapsbilden och de orörda landmiljöerna skyddas mot fysisk exploatering
- Slutavverkning i annat syfte än att förstärka naturvärdena förbjuds. Splittring av de områden som uppvisar värdekärnor undviks därmed.
- Lämna huvuddelen av de orörda skogsområdena till fri utveckling.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad.
2. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk, campingplats eller annan liknande anläggning eller anordning.
3. Avverka skog, utföra röjning eller annan skogsvårdsåtgärd. Träd som hotar Bornöstiftelsens byggnader eller anläggningar får avlägsnas.
4. Bedriva någon form av täktverksamhet (täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord, torv eller andra material) kommersiellt eller för husbehov.
5. Anlägga väg eller stig.
6. Anlägga stängsel eller hägnad.
7. Anordna upplag annat än tillfälliga sådana för reservatets skötsel.
8. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dikesrensa eller dämna.
9. Anlägga hamn eller ny brygga.
10. Skada, ta bort eller upparbeta dött träd som torraka, vindfälle eller låga.
11. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
12. Kalka eller gödsla.
13. Framföra motordrivet fordon.
14. Inplantera växt- eller djurart.
15. Upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling.
16. Anlägga energiskog eller julgransodling.
17. Sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande samt göra inskrift.
18. Plocka växter eller svampar i kommersiellt syfte och till annat än husbehov.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

19. uppföra jaktorn och underhålla siktgator

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av luftledningar och vid underhållsröjningar i befintlig skogsgata för luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid avverkningar av enstaka träd som utgör hinder för kraftledningen eller för dess säkerhet utanför befintlig skogsgata. Samråd skall då ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid underhåll och förbättring av befintlig mätbrygga med bod och spång samt båthus på fastigheten Holma 2:4.
- Inom på kartan (bilaga 5, delområde 6.1 och 6.2) utmärkt buffertzona äger ägaren till fastigheten Holma 2:46 rätten att röja bort störande träd, buskar eller sly. Fastighetsägarens tillstånd kan komma att erfordras.
- Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för ägaren till fastigheten Holma 2:46 att underhålla brygga, trappa och stig som utnyttjas för transport till och från torpet "Mitten" eller att dra el till fastigheten.
- Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för ägaren till fastigheten Holma 2:46 att anlägga och underhålla avloppsanläggning i anslutning till fastigheten.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från föreskrifterna. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättande av informationsskyltar samt anordnande av rast- och grillplatser.
3. Skötsel i form av röjning av inväxande granar, röjning och underhåll av befintliga stigar, avverkning av kvarvarande barrplanteringar och planterade ungskogar av gran.
4. Uppföljning av skötselåtgärder och kvalitetsmål.
5. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Slutlig lokalisering av informationsskyltar och anläggningar för friluftslivet sker i samråd med markägaren och förvaltaren.

Naturvårdsförvaltare är Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden (Väst-kuststiftelsen). Förvaltningen skall ske i samverkan med Länsstyrelsen i Västra Götalands län och berörda markägare.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdagare eller motsvarande.
2. Utplanter växt- eller djurart.
3. Plocka växter i kommersiellt syfte på ett sätt som hotar artens bestånd på den specifika platsen. Det är dock tillåtet att plocka blommor till husbehov samt att plocka svamp och bär för eget bruk.
4. Göra upp eld annat än på de av förvaltaren iordningställda eldplatserna.
5. Förtöja i naturhamn längre tid än 2 dygn.
6. Utan Länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller idrottstävling.
7. Klättra i berg, boträd, samla insekter eller på annat sätt medvetet störa djurlivet.
8. Sätta upp skylt, affisch eller annan jämförbar anläggning eller göra inskrift.
9. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar, eller på annat sätt skada vegetationen.
10. Samla in mossor, lavar, svampar och kärlväxter i forskningssyfte utan Länsstyrelsens tillstånd.

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken kan Länsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller föreskrifterna C1-10 omedelbart, även om de överklagas.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Naturvärden

Stora Bornö är en fyra kilometer lång och ca 600-800 meter bred ö som ligger mellan Gullmarsberg i Skredsvik och Holma säteri på Stångenäset. Ön är ca 236 ha. Öns högsta punkt når 111 meter över havsytan och ön är uppdelad i en sydlig och en nordlig del, avgränsad av en midja vid Torpet Mitten (mellan Båtviken och Källviken). Stränderna är bitvis mycket branta och den västra sidan uppvisar lodräta stup på upp till 60 meters höjd.

Berggrunden utgörs till största delen av gnejs och på åtskilliga platser är denna genombruten av mer eller mindre breda och mycket vackra pegmatitgångar. På södra delen av ön finns ett par kroppar av granit. Geomorfologiskt finns flera intressanta drag. De mäktiga stupen på öns västra sida är imponerande och spår av isslipning förekommer. Det gäller också de granitiska delarna på den sydöstra sidan där mycket mjuka och karaktäristiska isslipningsformer bildats. Kontaktzonen mellan gnejs och granit vid Saltvik visar tydligt skillnaden mellan de båda bergartsregimerna och där finns en omfattande omvandling av berget i kontaktzonen med typiska utfällningar. På den södra delen av ön finns också ett antal mindre s.k. jättegrytor.

Trots att ön är ganska bergig och med obefintliga eller tunna jordavlagringar, så finns också ganska mäktiga jordar på plåtarna, en för kustområdet ansevärd mängd morän. Särskilt på öns nordvästra sida är den ursvallad och omlagrad. Ursvallade sandavlagringar finns bl a vid den före detta odlingsmarken vid torpet Mitten. Stora Bornömoränen har haft viss betydelse för att fastställa isregressionens förlopp i de yttre delarna av Bohuslän.

De centrala delarna av ön täcks av både planterad och självföryngrad granskog och i höglänta partier av äldre hällmarkstallskog. I de branta sluttningarna växer omväxlande ädellövskog med ek, bokskog och olika typer av blandskogar. Här och var finns mycket gamla träd av bok, ek och lind. En borrad tall på Furubergets södra höjddparti var ca 220-230 år.

Stora Bornö uppvisar för det kustnära området i Bohuslän delvis unika drag med avseende på skogshistorien. Det verkar som de historiska källorna kan bekräfta det vi kan utläsa av den rika lavförekomsten på de gamla lövträden på Bornö, nämligen att det finns en lång trädkontinuitet här. Skogarna på Stora Bornö, har säkert en mycket lång kontinuitet, även om de har varit glesare än dagens skog. Till skillnad från senare tids planterade skogar i Bohuslän finns här även barrträd, främst tall på öns höjddpartier, med genuin härkomst från området. De stora granskogar som avverkats under senare tid måste ha planterats en bit in på 1900-talet och är inte ursprungliga. Stora Bornö har en rik fauna och flora med inslag av flera mycket sällsynta och skyddsvärda arter.

Kärlväxtfloran är mestadels artfattig men i vissa stråk finns kalk i form av skalgrus. Detta ger en rikare flora med arter som tandrot *Cardamine bulbifera*, nästrot *Neottia nidus-avis* och dvärghäxört *Circaea alpina*. Bland rariteter kan nämnas strandstarr *Carex paleacea*, norskoxxel *Sorbus norvegica* och klippoxel *Sorbus rupicola*. Kryptogamfloran (lavar, mossor och svampar) är relativt trivial i granskogarna och i yngre tallbestånd, men är artrik och mycket skyddsvärd i bokskogarna. Inslaget av oceaniska arter är påtagligt och på Stora Bornö påträffas ett stort antal sällsynta och oceaniska lavar t ex örtlav *Lobaria virens*, jättelav *Lobaria amplissima*, ädelkronlav *Pachyphiale carneola* och röd pysslinglav *Thelopsis rubella*. Även svampfloran innehåller många skyddsvärda arter. Främst bör nämnas grå taggsvamp *Phellodon confluens* och tårticka *Inonotus dryadeus*.

Kulturhistoriska värden

På Stora Bornö finns det ett äldre landskap med lämningar från hela förhistorien och den senare bebyggelsen har också lämnat spår efter sig. I reservatet finns åtta registrerade boplatser från sten- brons- och järnålder samt ett bronsåldersröse. Bland andra kulturhistoriska lämningar kan nämnas en gravplats från brons/järnålder, fyndplatser med flinta mm.

Friluftsliv

På Stora Bornö finns det inte några anordningar för friluftslivet. Ön går inte att nå på annat sätt än via vattnet och öns mer lättillgängliga stränder utnyttjas ofta av det båtburna fritidsfolket. Lysekils kommun besöks sommartid av många turister som koncentreras till några populära badplatser och samhällen. Länsstyrelsen anser att Stora Bornö har potentialen att fylla ytterligare en besökskategoris behov. De besökare som har tillgång till båt och som söker lugn och ro bör kunna ha utbyte av miljön på Stora Bornö.

Beslutet om bildandet av naturreservatet Stora Bornö innebär att en försiktig satsning på anläggningar för friluftslivet kan göras, vilket underlättar utnyttjandet av ön.

Länsstyrelsen bedömer att Stora Bornö är svår att handikappanpassa. Från stränderna och in mot ön finns det på flertalet ställen branter och andra svårforcerade partier.

Bebyggelse och anläggningar

Fastigheten Holma 2:4 ägs av stiftelsen Bornö Institute for Ocean and Climate Studies och har viss utrustning som lämpar sig för forskning kring oceanografi och annan havsforskning. Fram till 1986 ägdes fastigheten av Fiskeriverket och har sedan dess varit i flera företags ägo innan den skänktes till nuvarande ägare.

På fastigheten Holma 2:4 ligger fyra byggnader: ett större boningshus, en före detta verkstad, en mätbrygga med ett litet hus intill samt ett äldre båthus mellan stationen och Båtviken.

Forskningsstationen med "tomt", byggnader och anslutande bryggor som är kopplade till verksamheten har i det slutliga beslutet inte inlemmats i reservatet. Mätbryggan med tillhörande bod och spång samt båthuset ligger i reservatet. På fastigheten Holma 2:6, finns det inga byggnader. Torpet Mitten ligger på en egen fastighet (Holma 2:46) och ingår ej i reservatet.

Planeringsbakgrund

Riksintresse

Stora Bornö ingår i ett riksintresse för naturvården som heter Gullmarsfjorden (NRO 14065). Själva riksintresset berör ett mycket stort område inom Lysekil, Munkedal och Uddevalla kommun och det dominerande naturvårdsintresset utgörs av Gullmarsfjordens marina miljö. Den är förutsätt-

ningen för den vetenskapliga forskning som sedan länge koncentrerats till fjorden och dess tröskelområde. Tre stationer med marinbiologisk forskning har etablerats här: Kristineberg och Klubban nära Fiskebäckskil samt havsfiskelaboratoriet i Lysekil. Den periodvis bemannade stationen på Stora Bornö utgör en resurs för hydrografisk forskning och är ett viktigt komplement till de ovan nämnda stationerna. I värdebeskrivningen för riksintresset framhålls också lövskogarna vid Holma säteri och Stora Bornö med äldre lövträd och förekomst av rödlistade arter. Stora Bornö omnämns också som ett område med mäktiga bergspartier med branta stränder.

Stora Bornö ingår vidare i ett riksintresse för friluftslivet, Gullmarnområdet (ID Fo 2). Området omfattar kommunerna Lysekil, Munkedal, Uddevalla och Orust. Naturstudier, båtsport, bad och fritidsfiske beskrivs som viktiga friluftaktiviteter inom området. I värdebeskrivningen för området står:

”Fjorden är ett attraktivt område för det rörliga friluftslivet. Dess mynningsområde och Strömmarna har under sommarmånaderna en strid ström av fritidsbåtar och ett mycket stort antal människor uppehåller sig på eller i nära anslutning till fjorden. Mynningsområdets öar och skär med tillgängliga naturhamnar erbjuder rika tillfällen till bad- och friluftsliv med möjligheter till fritidsfiske. Landskapet längs fjordens strandområden varierar från höga, branta, kala klippformationer till insprängda uppodlade dalgångar med lummiga randlövskogar. Stränderna utgörs huvudsakligen av branta klippor, men även badvänliga sand- och grusstränder finns. Från de branta höjderna (t ex. Smörkullen) ges en vidsträckt utblick över fjorden och dess omgivning.

Värdeomdömet är att det omväxlande och ställvis mycket dramatiska fjordlandskapet är en stor attraktion. Fritidsfisket är betydande. Båtturismen är mera begränsad och av en annorlunda karaktär i fjorden än i den yttre skärgården med sina naturhamnar och stora gästhamnar med utbyggd service. Genom många småvägar ges goda möjligheter att komma till stränderna på bägge sidor. Fjordområdet är ett lämpligt mål för turism baserad på enskilda initiativ och utan krav på omfattande service”.

Områdesskydd

Bokskogen närmast Bornöstiftelsen är tillsammans med två mindre bokskogar på fastlandet skyddat som landskapsbildsskydd genom beslut 1974-10-08, dnr 11.126-4588-73, med stöd av 19 § Naturvårdslagen. Detta skydd upphör i sin helhet när detta beslut vunnit laga kraft.

Hela fjorden med omgivande landskap är naturvårdsområde (enligt 19 § NVL). Naturvårdsområdet heter Gullmarn och bildades den 21 mars 1983 genom beslut av Länsstyrelsen, dnr 11.1211-203-80. De delar av Gullmarns naturvårdsområde som berörs upphävs när detta beslut har vunnit laga kraft.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen beslutades fastigheten Holma 2:4 bli naturreservat den 27 juni 1985, diarienummer 11.1211-1500-85. Syftet med reservatet var att möjliggöra ett fortsatt utnyttjande av fastigheten för under-

visning och forskning inom det marinvetenskapliga området samt för naturvård i samband med förvaltning av Gullmars naturvårdsområde. Beslutet upphävs när detta beslut har vunnit laga kraft. Eftersom hanteringen av byggnaderna och övriga av Bornöstiftelsens tillgångar numera begränsas av stiftelsens stadgar bedöms detta syfte numera kunna regleras på annat sätt än inom ramen för reservatsbildningen.

Vattenområdet väster om ön utgör tillsammans med övriga Gullmarsfjorden ett Natura 2000-område. Området (SE0520171) främsta syftet är att bevara marina naturtyper i ett fjordområde som är unikt för Sverige. För området finns en fastställd bevarandeplan.

Strandskydd

Huvudparten av arealen på Stora Bornö omfattas av strandskydd. Endast två centrala partier på ön är inte strandskyddade.

Övriga allmänna intressen i området

Inom de centrala delarna av Stora Bornö finns fem utpekade nyckelbiotoper. Dessa utgörs av hållmarkstallskogar, ädellövskog, kalkbarrskog och ett större objekt med lövrik barnnaturskog. I ädellövskogsinventeringen från 1997 finner man 11 objekt på Stora Bornö. Dessa utgörs av ädellövskogsbestånd med tämligen hög inblandning av triviallöv.

På Stora Bornö har ett 40-tal rödlistade arter noterats. Dessutom förekommer ett mycket stort antal s.k. signalarter.

Kommunala planer

I Lysekils kommuns översiktsplan från 2006 ingår Gullmarn och Stora Bornö i ett område (R14) med särskilda restriktioner. Restriktionerna avser uppförande av nya byggnader och motsvarar i huvudsak restriktionerna i Gullmarsens naturreservat, dvs byggnader får inte uppföras utan tillstånd från Länsstyrelsen och endast om det finns särskilda skäl. Byggnader som behövs för jord- skogsbruk eller fiske är undantagna.

I översiktsplanen redovisas också de två riksintressen som Stora Bornö ingår i (Gullmarsfjorden NRO 14065 och Gullmarn FO2) och man går i översiktsplanen igenom de generella rutinerna vid bildande av naturreservat.

Av planen framgår också att ön redan idag omfattas av skydd samt att man bedömer att de naturvärden som finns inom kommunen är av stor betydelse för kommuninnevärnans livs- och boendekvaliteer och besökarnas upplevelser. Det framgår också att kommunens generella uppfattning är att värdefulla naturmiljöer och rekreationsområden skall värnas och bevaras så långt möjligt från exploatering.

Ärendets handläggning

Det är sedan länge känt att Stora Bornö hyser höga naturvärden. Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering samt Lysekils kommuns inventering av

ädelövsskog har tydligt visat på höga naturvärden i form av ett flertal rödlistade arter samt en lång trädkontinuitet som troligen inte har sin motsvarighet någon annanstans inom det bohuslänska kustbandet. Utöver det har Länsstyrelsens uppgifter om funna arter på Stora Bornö, både kärlväxter och kryp-togamer, bara växt under årens lopp.

Under 2007 genomfördes en kompletterande inventering och sammanställning av öns naturvärden. Syftet var att bättre bedöma nuvarande naturvärden, rekommendera lämplig framtida skötsel av skogsmarken på ön samt bedöma huruvida ett formellt skydd utöver de som redan fanns var motiverat. Med inventeringen som grund inleddes därefter kontakten med markägaren till Holma 2:6. Markägaren och länsstyrelsen enades efter dessa samtal om att det mest lämpliga för alla parter är att inleda en process gällande reservatsbildning av hela ön.

Tomas Onstad samt stiftelsen Bornö Institute for Ocean and Climate Studies har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Förslaget till naturreservat har remitterats till Lysekils kommun, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen.

Bohusläns ornitologiska förening, Naturskyddsföreningen Bohuslän, Naturskyddsföreningen Lysekil-Munkedal, LRF Väst, Västkuststiftelsen, Fältbiologerna, Friluftsförbundet, Lysekils turistbyrå, Mossornas vänner, Sveriges mykologiska förening, Sveriges entomologiska förening, Bohusläns botaniska förening, Söllscher lantmäterikonsult AB samt Marinbasen Stab M10 Miljö har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Förhandling gällande ersättning pågår med berörda markägare med anledning av de föreslagna föreskrifterna som hindrar pågående markanvändning (skogsbruk).

Remissvar har inkommit ifrån följande:

Tomas Onstad, ägare till fastigheterna Holma 2:6 och Holma 2:46 har lämnat en del synpunkter som avser utnyttjandet av befintlig brygga och stig i anslutning till torpet Mitten samt möjligheten att röja kring torpet. Länsstyrelsen har anpassat föreskrifterna efter inkomna synpunkter.

Stiftelsen Bornö Institute for Ocean and Climate Studies redovisade en rad synpunkter som berörde hur de föreslagna föreskrifterna delvis var oförenliga med pågående verksamhet vid institutet.

Sveriges Mykologiska Förening meddelar att man till sin glädje konstaterar att Länsstyrelsen avser tillåta plockning av svamp för eget bruk, C-föreskrift punkt 3. Föreningen anser vidare att ett förtydligande bör göras i A-föreskriften punkt 18 där även svampar bör inkluderas. Länsstyrelsen delar Sveriges Mykologiska förenings synpunkt gällande ett förtydligande av punkt 18 i A-föreskrifterna och har lagt till svampar som förbjudna att plocka i kommersiellt syfte.

Kommunstyrelsen i Lysekils kommun har tagit beslut om att i yttrandet till Länsstyrelsen meddela att Lysekils kommun inte har något att erinra mot förslaget.

Försvarsmakten meddelar att man inget har att erinra i det rubricerade ärendet.

Skogsstyrelsen meddelar att man inte har några synpunkter på förslaget till beslut med föreskrifter och avgränsning samt förslag till skötselplan för naturreservatet Stora Bornö i Lysekils kommun.

Länsstyrelsen beslutade den 9 september 2010 att bilda naturreservatet Stora Bornö i Lysekils kommun. Beslutet överklagades av den största markägaren Tomas Onstad som menade att ett slutligt beslut inte bör tas innan värderingen slutförts och förhandlingar inletts.

Den andra sakägaren i området, Bornöstiftelsen har i skrivelse till Länsstyrelsen innan beslutet vann laga kraft redovisat en del nya omständigheter som innebar att beslutet behövde omprövas. Länsstyrelsen återkallade därför 2010-10-01 beslutet med stöd av förvaltningslagen. Bornöstiftelsens synpunkterna handlar bl a om stiftelsens behov av tillgång till bryggor och tomtmark i anslutning till stationen. Mot denna bakgrund har Länsstyrelsen i föreliggande beslut valt att lyfta ut forskningsstationen, närliggande byggnader, bryggor och "tomtmark" från reservatsbildningen. Endast mätbryggan med tillhörande bod och del av spång samt båthus hamnar inom reservatet. Samråd med de två berörda sakägarna har skett vid revideringen av beslutet. Detta beslut har utformats så att sakägarnas synpunkter tillgodosetts.

För berörda fastigheter har värdering av intrång gjorts och förhandlingar har inletts. Fastighetsägarna motsätter sig inte längre att ett beslut fattas i reservatsfrågan.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen anser att det föreligger starka skäl för att i samverkan med fastighetsägarna på ön genomföra en reservatsbildning av Stora Bornö.

Länsstyrelsen bedömer att öns lövskog med sin omvittnat långa och unika trädkontinuitet samt sin höga andel rödlistade arter inom främst kryptogamfloran väl uppfyller kriteriet för ett naturreservat. Trots sitt för Bohuslän unikt rika växtliv så är Stora Bornö representativ för de flesta andra bohuslänska öar. Den visar på spår av tidigare beteshävd och det finns ett tämligen stort antal spår av tidigare bosättningar. Slutligen är Stora Bornö viktig för friluftslivet. Främst norra och östra delen av ön nyttjas under sommarhalvåret av fritidsbåtagare och kanotister som lätt tar sig till ön utan att utsättas för faror i ytterskärgården.

Naturvärdena på de centrala delarna av ön är begränsade beroende på det aktiva skogsbruk som har bedrivits men värdekärnorna är fortfarande många, tämligen stora totalt sett och det finns fortfarande en mängd rödlistade arter. Med anledning av öns rikedom på skogliga värdekärnor bedöms det motiverat att omvandla nuvarande hyggen och planteringar till lövskog. Dessa lövskogar bör med tiden kunna uppvisa höga naturvärden. Genom restaureringsarbetet, bör de arter som nu är knutna till öns nyckelbiotoper samt de områden som inte skötts intensivt, ges förutsättningar att på sikt spridas till områden som idag hyser begränsade naturvärden.

De främsta hoten mot de höga naturvärdena på Stora Bornö bedöms vara en fortsatt produktionsinriktad skogsskötsel. Men även exploatering genom byggnation av olika typer av anläggningar, intensiv turism samt insamling av hotade arter kan medföra negativ påverkan på landskapsbild och växt- och djurliv. Samtliga dessa tänkbara hot regleras genom föreskrifterna.

Genom att naturreservat Holma upphävs och området med byggnader och bryggor utgår i det nya reservatet innebär detta att reservatförordnandet upphör i ett mindre område som omfattar byggnader, bryggor och det närmast liggande vattenområdet vid Bornö forskningsstation. Enligt MB 7:7 § krävs synnerliga skäl för att helt eller delvis upphäva ett naturreservat. Syftet med att det tidigare reservatet omfattade byggnaderna var att skydda verksamheten vid stationen och förhindra ett ändrat användningsområde eller försäljning av fastigheten. Eftersom dessa frågor nu regleras genom stiftelsens stadgar finns synnerliga skäl att upphäva reservatet i det område som upptas av byggnaderna och deras "hemfridszon". Området utanför denna zon, där det finns marina naturvärden och allemansrättsligt tillgänglig mark ingår i Stora Bornöreservatet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv", "Hav i balans" samt levande kust och skärgård".

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området (vattenområdet) krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen skall bedrivas enligt den skötselplan som tas fram av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Bohusläningen, Lysekilsposten och Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Lennart Olsson, naturvårdsenheten har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Gunnar Åkerlund, vattenhandläggare Morgan Andersson, och länsjurist Jonas Ledelius.

Agneta Kores

Lennart Olsson

